
Alle tijd van de wereld

101 MUSEUMUITJES
VOOR DRUKKE MENSEN





Loket, Schiedam



Stedelijk Museum Breda, Breda



TextielMuseum, Tilburg



ARTIS-Micropia, Amsterdam



Skyspace, James Turrell, Museum Voorlinden, Wassenaar

VOORWOORD

Pak aan: 101 museumuitjes voor drukke mensen

Na ons vorige boek *Alle tijd van de wereld – 101 uitstapjes voor drukke mensen* bleef het kriebelen. We hadden nog zoveel meer leuke tips om te delen. Daarom is er nu dit boek met 101 museumuitstapjes. Want Nederland zit bomvol boeiende musea die ongelooflijk leuk zijn en je hopelijk net dat zetje geven om weer eens te gaan. Een museumbezoek is precies zo'n uitje waar je met weinig moeite veel uit haalt: ontspanning, inspiratie, verdieping en plezier.

We willen laten zien hoe leuk, gevarieerd en verrassend het museumlandschap in Nederland is. We nemen je in 101 uitstapjes mee naar musea in het hele land. Bij elk uitstapje vind je een kort verhaaltje over het museum en waarom je er vandaag nog heen zou willen. Aangevuld met extra tips als een wandeling, koffieplek of bezienswaardigheid in de buurt. Zo maak je van een museumbezoek makkelijk een compleet dagje uit.

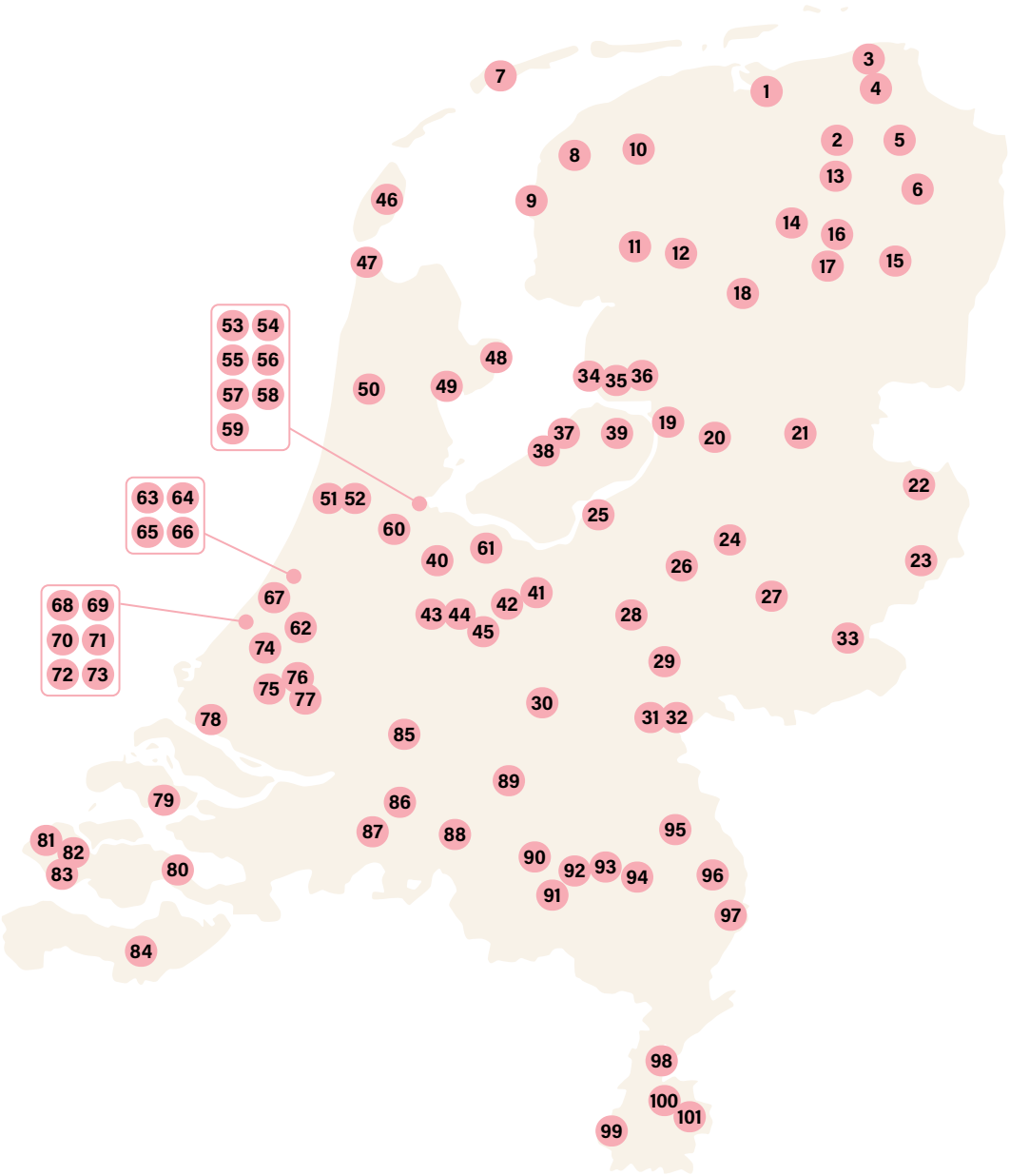
Hoe werkt dit boek?

We hebben het bewust niet volgestopt met adressen, openingstijden en tentoonstellingsschema's. Die veranderen vaak en kun je het beste kort van tevoren checken op de website van het museum. Op de volgende pagina's vind je een handige kaart, met de plaatsnamen ingedeeld per provincie, in de index vind je alle musea van A tot Z en alle extra tips. In die index kom je ook de afkortingen MK en VL tegen. Die staan voor Museumkaart en VriendenLoterij-kaart. Daarmee heb je vaak gratis entree of een flinke korting.

Zie dit boek als een uitnodiging. Sla het open, vouw hoekjes om, zet kruisjes bij wat je aanspreekt en beloof jezelf of elkaar dat er dit jaar écht een paar museumdagen in je agenda komen. We hopen dat deze 101 museumuitstapjes je inspireren en je weer even het gevoel geven dat je alle tijd van de wereld hebt.

Veel kijk- en ontdekplezier,
Anouschka, Maaike & Suzan

Inhoud



GRONINGEN

1	Zoutkamp, Houwerzijl, Leens	13
2	Groningen	15
3	Uithuizen, Warffum, Wehe-Den Hoorn	17
4	Westeremden	19
5	Slochteren	21
6	Veendam	23

FRIESLAND

7	Terschelling	25
8	Franeker	27
9	Kornwerderzand, Workum	29
10	Leeuwarden	31
11	Joure	33
12	Oranjewoud, Mildam	35

DRENTHE

13	Eelde	37
14	Veenhuizen	39
15	Borger, Diever	41
16	Assen	43
17	Hooghalen, Orvelte	45
18	Vledder	47



Groninger Museum, Groningen



Rijksmuseum Twenthe, Enschede

OVERIJSEL

19	Kampen	49
20	Zwolle	51
21	Ommen	53
22	Ootmarsum	55
23	Enschede	57
24	Deventer	59

GELDERLAND

25	Harderwijk	61
26	Apeldoorn	63
27	Gorssel, Ruurlo	65
28	Otterlo	67
29	Arnhem	69
30	Tiel	71
31	Nijmegen	73
32	Nijmegen	75
33	Groenlo	77

FLEVOLAND

34	Urk	79
35	Nagele	81
36	Schokland	83
37	Lelystad	85
38	Lelystad	87
39	Dronten	89

UTRECHT

40	Vreeland	91
41	Amersfoort	93
42	Soest (Soesterberg)	95
43	Utrecht	97
44	Utrecht	99
45	Bunnik	101

NOORD-HOLLAND

46	Texel	103
47	Den Helder	105
48	Enkhuizen	107
49	Hoorn	109
50	Alkmaar	111
51	Haarlem	113
52	Haarlem	115
53	Amsterdam	117
54	Amsterdam	119
55	Amsterdam	121
56	Amsterdam	123
57	Amsterdam	125
58	Amsterdam	127
59	Amsterdam	129
60	Amstelveen	131
61	Laren	133

ZUID-HOLLAND

62	Zoetermeer	135
63	Leiden	137
64	Leiden	139
65	Leiden	141
66	Oegstgeest	143
67	Wassenaar	145
68	Scheveningen	147
69	Den Haag	149
70	Den Haag	151
71	Den Haag	153
72	Den Haag	155
73	Den Haag	157
74	Delft	159
75	Schiedam	161
76	Rotterdam	163
77	Rotterdam	165
78	Hellevoetsluis	167



ARTIS-Micropia, Amsterdam

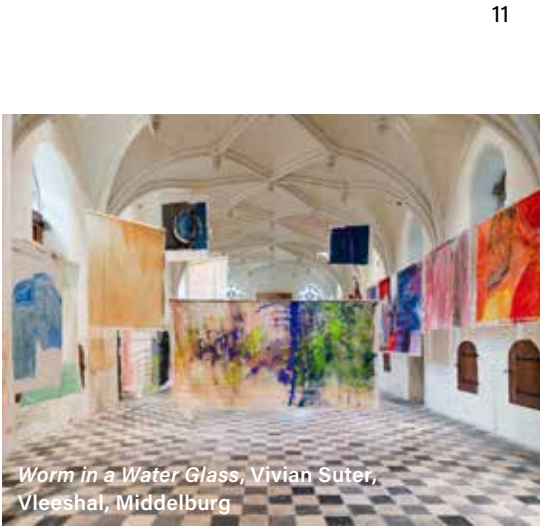


ZEELAND

79	Ouwerkerk	169
80	Yerseke	171
81	Domburg	173
82	Middelburg	175
83	Vlissingen	177
84	Axel en Terneuzen	179

NOORD-BRABANT

85	Werkendam	181
86	Oosterhout	183
87	Breda	185
88	Tilburg	187
89	Den Bosch	189
90	Best	191
91	Eindhoven	193
92	Nuenen	195
93	Helmond	197
94	Deurne	199
95	Overloon	201



LIMBURG

96	Melderslo, Horst	203
97	Venlo	205
98	Sittard	207
99	Maastricht	209
100	Hoensbroek	211
101	Heerlen	213

Index	215
Wie maakten dit boek?	221
Colofon	224



Uitwaaien met een vleugje cultuur

Nationaal Park Lauwersmeer

Zoutkamp is de toegangspoort tot het Nationaal Park Lauwersmeer, geliefd bij fietsers, wandelaars en vogelaars. Het vogelparadijs ligt op de grens van Friesland en Groningen. Kies een route, spring op de fiets, trek je wandelschoenen aan of huur een bootje en ontdek het park vanaf het water. Geniet van de vergezichten, de ruige natuur en het omringende water en wie weet spot je een paar zeehonden.
np-lauwersmeer.nl

Visserijroute Zoutkamp

Vanaf het Visserijmuseum is een leuke wandelroute van 6 km uitgestippeld. Je loopt langs verschillende visserij-gerelateerde historische punten in en om Zoutkamp. Je eindigt weer bij het Visserijmuseum, waar genoeg plekjes in de buurt te vinden zijn om van een vers visje te genieten.
visitgroningen.nl

In het noorden van de provincie Groningen vind je Zoutkamp: een prachtig karakteristiek vissersdorpje aan het Reitdiep. De sfeervolle haven, de pakhuizen en de vissersschepen herinneren aan de tijd dat Zoutkamp een belangrijke zeehaven was. Tussen de gekleurde huisjes aan de haven ligt het **Visserijmuseum**. Hier krijg je inzicht in de veranderingen die de aanleg van de Afsluitdijk en later het Lauwersmeer voor het dorp hebben betekend. Het museum laat zien hoe de lokale gemeenschap zich heeft aangepast aan het verliezen van de directe verbinding met de zee. Ook krijg je inzicht in alle vormen van visserij en het leven van de vroegere vissers en hun gezinnen. Kleinschalig en intiem. Alleen open in de zomermaanden, dus check de website.

Museum De Theefabrick vind je in Houwerzijl, vlakbij Zoutkamp. In een historische 19e-eeuwse theefabrick, waar vroeger thee werd gemengd, verpakt en verhandeld, leer je van alles over thee en (inter)nationale thee-handel. In de theeschenkerij en winkel vind je honderden soorten thee. In de winter zijn de openingstijden beperkt.

Ook niet ver van Zoutkamp ligt het dorpje Leens. Een prachtige plek met akkers, oude bomen, stroompjes, wierden én schitterende borgen zoals **Landgoed Borg Verhildersum**. Bewonder de prachtige borg en wandel door 32 hectare groene geschiedenis. Hier leer je alles over het Hoogeland in de 19e eeuw. In het Schathoes geniet je van een hapje en een drankje. Alleen open in de zomermaanden.





Mendini, Groninger Museum



Museumhoppen in de Martinistad

Forum Groningen

Het mooiste uitzicht van Groningen? Dat is niet vanaf de welbekende Martinitoren, maar vanaf het Forum. Met zijn opvallend strakke lijnen en vele roltrappen torent het Forum boven de stad uit. Hier komen kennis en cultuur samen: je vindt er een informatiepunt, een bibliotheek, een bioscoop, een cafeetje, expositieruimtes, het museum Storyworld én een prachtig dakterras met uitzicht op de Martinitoren. Op een heldere dag zie je zelfs Schiermonnikoog in de verte liggen.
forum.nl

Kunst in de stad

Onder het motto 'Breng kunst dicht bij de mens' organiseert Kunstpunt Groningen exposities, evenementen en audiotours. Zo zijn er maar liefst 450 kunstwerken in de openbare ruimte van de stad te vinden. Aanrader is de *urban biketour* langs diverse lichtkunstwerken. Ook leuk: de kunstroute over het water.
kunstpuntgroningen.nl

De grootste trekpleister van de stad Groningen – naast de Martinitoren – is het meer dan 150 jaar oude **Groninger Museum**. Het nam ruim 30 jaar geleden zijn intrek in een opvallend gebouw, een ontwerp van Alessandro Mendini, in samenwerking met Michele De Lucchi, Philippe Starck en Coop Himmelb(l)au. Op een paar minuten loopafstand van het station vind je hier een uitgebreide collectie hedendaagse kunst, postmodernistisch design, mode en fotografie. Maar ook allerlei historische objecten die de geschiedenis van de stad en de provincie Groningen weergeven, en een enorme verzameling schilderijen van de Groninger kunstenaarsvereniging De Ploeg.

Maar de jongste stad van Nederland (wat betreft de gemiddelde leeftijd van de inwoners) huisvest toevallig ook een van de jongste musea van het land: **Storyworld**. Op de zesde verdieping van het Forum draait alles om strips, games en animaties. Van Loekie, de leeuw van de reclame, tot originele tekeningen uit The Lion King en Aladdin: je wordt meegenomen van het oorspronkelijke idee naar het uiteindelijke verhaal. In de 3D-zoötroop, de enige in Nederland, lijken de animaties tot leven te komen.

Het **Universiteitsmuseum** beheert de collectie van de Rijksuniversiteit Groningen. Een klein museum midden in het centrum van de stad. Uiteenlopende objecten uit de geschiedenis van de universiteit en de wetenschap worden hier tentoongesteld, zoals oude wetenschappelijke instrumenten, skeletten en proefopstellingen. Ook krijg je inzicht in diverse wetenschappelijke onderzoeken.



Terug in de tijd op het Groningse platteland

Grandcafé De Hoek

Op de route: het plaatsje Baflo. Hier kun je lekker eten zonder poespas bij Grandcafé De Hoek. Het restaurant-gedeelte is warm ingericht, de menukaart eenvoudig maar goed. Voor een hele snelle hap ga je naar de bijbehorende cafetaria, na een uitgebreid diner kun je overwegen om te blijven slapen in een van de appartementjes.

grandcafedehoek.nl

Poëzie op de fiets

Ontdek het Groningse landschap op de fiets of te voet terwijl je geniet van poëzie die verrast en verwondert: bij zo'n 400 fietsknooppunten in de hele provincie kun je gedichten lezen en luisteren. Download de gratis VERS-app en plan zelf je route. Zet je locatievoorziening aan en het gedicht verschijnt via de app vanzelf in beeld als je een knooppunt nadert.

noordwoord.nl

De **Menkemaborg** in Uithuizen is een van de best bewaarde Groninger borgen. Het geeft een unieke inkijk in het leven in de 18e eeuw. Je wandelt hier door kamers met prachtige schouwen, zijden behang en antiek meubilair. De tuinen zijn volgens het oorspronkelijke ontwerp uit 1705 hersteld. In de keukentuin vind je fruit en kruiden die hier vroeger ook op het menu stonden. In 't Schathoes (het oude koetshuis) kun je terecht voor een hapje of drankje, al dan niet op het fijne terras. De borg is in de wintermaanden vaak gesloten voor onderhoud.

Het **Openluchtmuseum Het Hoogeland** in het Groningse Warffum is een soort dorp in een dorp waarin je teruggaat naar de tijd van je (over)overgrootouders. Kijk binnen in de huisjes, de schoolgebouwen en de oude stal, wandel door de tuinen en ervaar het leven op het Groningse platteland zoals dat rond 1900 was. Museumcafé Het Spijslokaal is een sfeervolle ruimte in de oude bewaarschool van het museum, ook zonder museumbezoek zeer de moeite waard.

Het pas geopende **Kunstcentrum De Ploeg** in Wehe-Den Hoorn is volledig gewijd aan het werk van het Groninger kunstenaarscollectief De Ploeg. Het collectief, dat in 1918 werd opgericht, stond bekend om de kleurrijke weergaven van het Groninger Hogeland. Je krijgt inzicht in de ontwikkeling van De Ploeg, voornamelijk uit de periode tussen 1918 en 1950, en het belang hiervan voor de culturele ontwikkeling van Groningen. Het gerestaureerde schoolgebouw biedt een waardig onderkomen aan de expressieve kunstwerken.

Kunst zoals kunst bedoeld is

Andreaskerk

De kerk tegenover De Weem van Helmantel is het overblijfsel van een kruiskerk die vermoedelijk uit het begin van de 13e eeuw stamt. Ondanks de vele veranderingen door de eeuwen heen, is het middeleeuwse karakter behouden gebleven. Er zijn zelfs nog een aantal muur- en gewelfschilderingen uit de 13e en 15e eeuw te zien. Geen pracht en praal, maar serene eenvoud: een fijne plek voor een momentje van bezinning.
kerkwesteremden.nl

Roode Haan

Dit gezellige eetcafé in Westeremden is van vrijdag t/m zondag open voor een eenvoudige, smakelijke maaltijd of een afhaalsnack. Er zijn vaak live optredens, exposities en ook de 'kunst in de kast' is leuk om te bekijken.
roodehaan.com

Tussen Groningen en de Eemshaven ligt het oude wierdedorp Westeremden. Hier vind je een ware parel in de gedaante van **Museum Helmantel**, de expositieruimte van Henk Helmantel. Deze kunstenaar is een van de bekendste nog levende Nederlandse kunstschilders. Zijn werk is opgenomen in diverse museale collecties binnen en buiten Nederland. In de schuur van zijn herbouwde middeleeuwse pastorieboerderij De Weem zijn in de zomermaanden tentoonstellingen van zijn werk te zien, naast dat van andere kunstenaars. Het museum is geopend van mei tot september.

Helmantel is geboren en getogen in Westeremden. Ook tijdens de opleiding tot kunstschilder aan Academie Minerva in Groningen fietste hij vier jaar lang de 20 km op en neer. Niet lang daarna vestigde hij zich als zelfstandig kunstschilder, om later uit te groeien tot een van Nederlands meest toonaangevende kunstschilders. Hij staat vooral bekend om zijn realistische stillevens en sfeervolle, verstilde kerkinterieurs. Hij werkt voornamelijk met olieverf, waarbij de zorgvuldige compositie en het subtiel kleurgebruik kenmerkend zijn voor zijn werk. De invloed van de oude Meesters is op subtiel wijze in zijn schilderijen terug te vinden.

Twee keer per maand is er een rondleiding, waarbij je het prachtige voorhuis, dat normaal niet open is voor publiek, ook te zien krijgt. Achter het museum kun je shoppen in museumwinkel Zus Enzo. Hier zijn kaarten, boeken en kalenders te koop, maar ook prachtig ingelijste reproducties van Helmantel.





Landgoed en museum Fraeylemaborg

Museum Stoomgemaal Winschoten

Dit museum is beperkt open (in principe op woensdag-ochtend en elke eerste zaterdag van de maand) maar zeker de moeite waard. Het museum, gevestigd in een voormalig stoomgemaal, geeft inzicht in de geschiedenis van de waterbouw en het belang van afwatering in de regio. Het is gratis toegankelijk maar een bijdrage is uiteraard welkom.

stoom-groningen.nl

Bistro de Eetkamer

Voor een bijzonder gezellig etentje in een intieme setting rij je door naar Bistro de Eetkamer in Loppersum. De Franse kaart is klein en overzichtelijk, maar dat maakt de keuze er zeker niet makkelijker op want alles is even lekker. In hetzelfde pand zit l'Hopster Dorpsbrouwerij, een aanrader voor een lekker biertje met een borrelplank.

de-eetkamer.nl
loppesheim.nl

De **Fraeylemaborg** in Slochteren is een schitterende borg, omgeven door een landgoed van ruim 23 hectare. De borg geeft een indruk van het leven van de Groningse adel en het bijbehorende personeel in de 20e eeuw. Je dwaalt er door prachtig ingerichte stijlkamers, van de kelder tot de zolder. Antiek meubilair, Chinees en Japans porselein, familieportretten, een prachtig beschilderd plafond, kunst en kitsch: er is veel te zien. Met behulp van de Fraeylemaborg app en de *audio guide* kom je er alles over te weten. Voor kinderen zijn er allerlei leuke activiteiten, zoals dierenbingo en een speurtocht door de borg.

Maar ook buiten de borg is het heerlijk. Het enorme landgoed is aangelegd in een typisch Engelse stijl met Frans barokke elementen. Het park is bijna het hele jaar vrij toegankelijk voor wandelaars. Naast heerlijk dwarrelen en rondrennen zijn er leuke extraatjes te vinden voor kinderen, zoals het kabouterpad en het blotevoetenpad. Ook honden zijn welkom, mits aangelijnd.

Door het jaar heen vinden er diverse evenementen plaats, zoals de Tuin- en Lifestyle Fair en de Kunstmarkt, naast wisselende exposities, speciale rondleidingen en lezingen. Restaurant de Boerderij, gevestigd in het schathuis, is de aangewezen plek voor een hapje en een drankje. Bij het Grand Café kun je lunchen op het grasveld of gezellig binnen. Hier kun je ook terecht voor huisgemaakte taart met een kopje koffie of een borrel met hapjes. In de Heerenkamer kun je genieten van een high tea of een uitgebreid diner.

Kunstpunt Groningen	15
Kunstroute Best	191
Kunstroute Venlo	205
Kunstroutes Laren	133
Laarzenpad	181
Landgoed Oranjewoud	35
Landgoed Oud Poelgeest	143
Lange Voorhout	153
Leeuwarden Free Tour	31
Liberation Route Brabant	191
Lixenberg-route	89
Meijndel	145
Mia's Restaurant & Lounge	179
MID, De	33
Mondriaanroute	173
Mossel-tour	171
Nationaal Park Lauwersmeer	13
Nederlanden, De	91
Negen straatjes	125
Nieuwe Honing, De	75
Nieuwe Stad, De	93
Nieuwmarkt	125
Nolet's Vistro	171
Noordermarkt	123
Noordwoord	17
Odapark Venray	203
Oesterij, De	171
Ommetjes Vledder	47
Oosterpark	121
Oranjerie Ruurlo	65
Oranjewoud, Landgoed	35
Oudestad, d'	111
Overloonse Duinen	201
Oversteek, Stadsbrug De	73
Paalhoofden	173
Paleistuin Den Haag	151
Paltz, Landgoed De	95
Park Vliegbasis Soesterberg	95
Passage (Den Haag), De	153
Pension Homeland	121
Pier 7	177
Pier van Scheveningen	147
Plantagebuurt	119
Pluck Elke dag	53
Podwalk Historie in je oren	167
Podwalk Stap in de IJzeren Eeuw	167
Poëzieroute	181
Pottenbakkerij Kunst	29
Rapunsel Kinderboeken	43
Rembrandt Route Leiden	141
Restaurant De Veenderij	199
RMO Café	137
Roekoekoe	169
Romerhuis, Het	205
Roo de Haan	19
Schacht Nulland	211
Sebastiaan den Herder	175
Shakespeare Theater Diever	41
Singelpark	137
Sittard, Historische binnenstad	207
Sloepverhuur Joure	33
Slotpark en de Slotjes	183
Soesterduinen	95
Spel en Meer	135
Speurtocht Schokland	83
Sphinxpassage	209
Sprookjeswonderland	107
ss Rotterdam	165
Stadswandeling Kampen	49
Sterrenwacht Museumfabriek	57
Stevenskerk	75
Straatnamenroute Enkhuizen	107
Strijp S	193
Swifterkamp	87
Taiko Bar	129
TEGEN-BEELD	139
TU Delft Backstage Tour	159
Tuinpad Deurne	199
Turfmarkt Almaar	111
Union House	99
Urker Vishal	79
Valkhofpark	73
Veldkeuken, De	101
Verhalenhuis Belvédère	165
Versmarkt De 3 Ambachten	29
Vestingswandeling Groenlo	77

Vijfhoek, De	115
Visserijroute Zoutkamp	13
Vluchthaven, De	169
Vondelpark	117
Vroeg	101
Waalkade	73
Walhalla Harderwijk	61
Wandelroutes Kasteel Hoensbroek	211
Wassenaarse Slag	145
Waterloopbos	81
Weme, De	41
Westerborkpad	45
Winkel	43 123
Witte Fietsen	67
Zeedijk	125
Zinder	71
Zuiderzee eilandenroute	83

Wie maakten dit boek?



Ongelofelijk hoeveel gave musea Nederland heeft. Natuurlijk zijn er de grote namen die je eens gezien moet hebben. Nou ja, je moet natuurlijk niks, maar leuk is het wel! Ga vooral ook op zoek naar de onverwachte parels in dit boek.

Anouschka Peterink

Ik ben gek op kleine, intieme musea waar de lokale cultuur en geschiedenis wordt belicht. Meestal zijn het gepassioneerde vrijwilligers die hier de boel draaiende houden en vaak zijn het wandelende verhalenbundels. We moeten deze plekken en onze geschiedenis koesteren!

Maaïke van Steekelenburg

Soms ga ik alleen maar voor het gebouw naar een museum. Die hoge zalen, dat rustige licht, die stille ruimtes, ik vind het hele fijne plekken om te zijn. Ik ben zelf erg onder de indruk van Monopole in Schiedam: een heerlijk museum om even in te verdwijnen.

Suzan Schapendonk